

СРЕТЕЊЕ - државни и црквени празник

СРЕТЕЊЕ, велики црквени празник, је уједно и Дан државности и Уставности Републике Србије.

Празновање Сreteња датира из времена цара Јустинијана 544. године нове ере. Тада је у Цариграду и околини владала епидемија куге која је односила много живота. На Сreteње су одржане масовне молитве и невоље су престале. Од тада се тај дан прославља као велики празник Господњи.

Дан државности Србије, Сreteње се празновао од настанка Краљевине СХС, након чега је замењен Даном републике 29. новембра, да би поново почео да се слави од 2002. године.

Овај државни празник се прославља у знак сећања на два важна историјска датума: почетак Првог српског устанка 1804. године и доношење првог модерног Устава Србије тзв. Сreteњског устава из 1835. године.

Први српски устанак представља почетак српске борбе за ослобођење од турске власти односно представља рађање модерне српске државе у 19. веку. За почетак устанка се узима **збор у Орашцу, на Сreteње, 15. фебруара 1804. године** када је за вођу изабран Ђорђе Петровић – Карађорђе. Избио је у Београдском пашалуку и шест околних нахија, почео као локална побуна против дахија, а затим прерастао у вишегодишњи рат.

Иако угушен, Први српски устанак је представљао тек почетак српске револуције и на његовим основама је грађена будућа слобода Србије.

Устав Књажества Србије, познат као **Сретењски устав** је донет 1835.године у Крагујевцу. Доношењу Устава је претходио период владавине кнеза Милоша и његове самовоље, а то нису могли да трпе чиновници, трговци, старешине. Осећајући њихову узнемиреност, кнез је на заседању Скупштине 1. фебруара 1834. године обећао значајне законодавне и административне реформе па чак дао и један нацрт Устава. Међутим, наставио је да се понаша као и раније па су његови противници одлучили да се побуне. Почетком јануара 1835. године у Крушевцу су почеле припреме за побуну, преовладао је став Милете Радојковића (по коме је буна добила име „Милетина буна“) да кнежеву власт треба ограничити Уставом, да се укине кулук и монопол на трговину. Кнез је успео да постигне договор са побуњеницима и одлучио да изда Устав и установи Државни савет. Израду Устава је поверио Димитрију Давидовићу, а Скупштину сазвао за 14. фебруар 1835. године.

Димитрије Давидовић

Сретењски устав

Устав је израђен по угледу на француски из 1791.године и белгијски. Србија је добила највиши правни акт на либералном устројству. Овим Уставом су одређени ГРБ и ЗАСТАВА Србије што једна вазална држава не би смела да има. Уставом је власт подељена на законодавну, извршну и судску. Власт су чинили кнез, државни совјет и народна скупштина, а ова подела би у данашње време одговарала председнику, влади и народној скупштини. Прокламована су ПРАВА и СЛОБОДЕ ГРАЂАНА, а укинута ропство и феудални односи.

На **Сретење 1835.године, у Крагујевцу** је Устав прочитан и обнародован на свечан начин. Народ је добро прихватио Устав, док је у Русији и Турској изазвао протесте. Под притиском Русије,Турске и Аустрије је кнез Милош морао да га суспендује већ крајем марта.

Сретењски устав је био корен уставности Србије и један од првих демократских Устава у Европи.Од 1901.године се чува у Архиву Србије.

Васпитач:

Јелена Пујић